

SVEA HOVRÄTT
Patent- och
marknadsöverdomstolen
Rotel 020107

PROTOKOLL
2026-02-02
2026-02-05
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 42
Mål nr PMÄ 17188-25

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Amina Lundqvist samt hovrättsråden Ulrika Ihrfelt, referent, och Ulrika Persson

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden Christian Blom

PARTER

Klagande och motparter

1. ICA Gruppen Aktiebolag, 556048-2837
Box 4075
169 04 Solna

2. ICA Sverige AB, 556021-0261
Samma adress

Ombud för 1 och 2: Advokaterna E.S. och J. K. samt
biträdande juristen L. C.
Kastell Advokatbyrå AB
Box 7169
103 88 Stockholm

Klagande och motpart

Konkurrensverket
Ringvägen 100
118 60 Stockholm

SAKEN

Åläggande enligt 5 kap. 1 § konkurrenslagen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Patent- och marknadsdomstolens beslut 2025-11-18 i mål nr PMÄ 19716-25

ICA Gruppen Aktiebolag och ICA Sverige AB (ICA-bolagen) har överklagat Patent- och marknadsdomstolens beslut och yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen ska upphäva det åläggande som följer av beslutet alternativt återförvisa ärendet till Patent- och marknadsdomstolen för ny handläggning. ICA-bolagen har vidare yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen ska tillerkänna bolagen ersättning av allmänna medel för

Dok.Id 2300871

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 00 E-post: svea.avd2@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 08:00–16:30

deras rättegångskostnader i Patent- och marknadsdomstolen med där yrkat belopp samt för kostnader i Patent- och marknadsöverdomstolen.

Konkurrensverket har för egen del överklagat Patent- och marknadsdomstolens beslut avseende punkten 1 b) och yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen ska besluta att uppgifterna i punkt 13 i Konkurrensverkets åläggande den 1 oktober 2025 i ärende dnr 988/2024 ska avse de senaste fem åren.

Parterna har bestritt varandras ändringsyrkanden.

Parterna har anfört samma omständigheter och utvecklat sin talan på huvudsak samma sätt som i Patent- och marknadsdomstolen med följande förtydliganden och tillägg.

Till stöd för sitt alternativa yrkande om återförvisning har ICA-bolagen i huvudsak anfört att Patent- och marknadsdomstolen inte har prövat bolagens invändning om att Konkurrensverket inte hade tillgång till bevis eller indicier som, vid tidpunkten för åläggandet, objektivt sett gav myndigheten anledning att anta förekomsten av den påstådda överträdelsen.

Konkurrensverket har i denna del anfört att Patent- och marknadsdomstolen har prövat samtliga ICA-bolagens yrkanden och grunder.

Efter föredragning fattar Patent- och marknadsöverdomstolen följande

BESLUT (att meddelas 2026-02-09)

1. Med ändring av Patent- och marknadsdomstolens beslut i punkten 1 ändrar Patent- och marknadsöverdomstolen Konkurrensverkets beslut den 1 oktober 2025 i ärende dnr 988/2024 på så sätt att

- a) Beslutspunkterna 11–19 upphävs.

b) punkten 1 ersätts med följande:

”1. Inkom med samtliga

a) slutversioner av presentationer, eller delar av presentationer, avseende prisstöd till styrelsen i ICA Sverige AB under perioden 1 oktober 2020–1 oktober 2025, samt

b) beslutsdokument, eller delar av beslutsdokument, från styrelsen i ICA Sverige AB under perioden 1 oktober 2020–1 oktober 2025.”

c) samtliga upplysningar och handlingar ska vara Konkurrensverket tillhanda senast fyra veckor från dagen för Patent- och marknadsöverdomstolens beslut.

3. ICA Gruppen Aktiebolag tillerkänns ersättning av allmänna medel för rättegångskostnader i Patent- och marknadsöverdomstolen med 75 000 kr.

4. ICA Sverige AB tillerkänns ersättning av allmänna medel för rättegångskostnader i Patent- och marknadsöverdomstolen med 75 000 kr.

5. Patent- och marknadsöverdomstolens inhibitionsbeslut den 2 december 2025 gäller inte längre.

6. Konkurrensverkets överklagande avslås.

Skälen för Patent- och marknadsöverdomstolens beslut

Rättsliga överväganden

Patent- och marknadsöverdomstolen ansluter sig till de rättsliga utgångspunkter som redovisats i Patent- och marknadsdomstolens beslut. Därutöver kan följande tilläggas.

Nu gällande bestämmelse i 5 kap. 1 § 1 konkurrenslagen (2008:579) överfördes i allt väsentligt oförändrad från den äldre konkurrenslagen (1993:20). Enligt denna får Konkurrensverket ålägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat om det behövs för att verket ska kunna fullgöra sina uppgifter

enligt denna lag. I förarbetena betonades att bestämmelsen ger Konkurrensverket vittgående befogenheter att inhämta utredningsmaterial med den begränsningen att åläggandet ska avse sådant material som behövs, varav följer att materialet måste ha relevans för den prövning som är i fråga (prop. 1992/93:56 s. 107).

Av artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1¹ (direktivet) framgår bl.a. att medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter får begära att företag och företagssammanslutningar lämnar alla upplysningar som krävs för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget inom en angiven och rimlig tidsfrist. En sådan begäran om information ska vara proportionerlig och inte tvinga mottagaren av begäran att erkänna en överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Skyldigheten att lämna alla nödvändiga upplysningar omfattar information som är tillgänglig för sådana företag eller företags-sammanslutningar. I skälen till direktivet anges även att en begäran måste vara skälig samt att det bör stå medlemsstaterna fritt att föreskriva processuella regler om sådana ålägganden, såsom juridisk utformning, förutsatt att dessa regler möjliggör en effektiv användning av detta verktyg (skäl 35).

Vid genomförandet av direktivet konstaterades att konkurrenslagen i princip innehåller de befogenheter som krävs enligt artikel 8 (se prop. 2020/21:51 s. 95 f. och Ds 2020:3 s. 110 ff.). Några närmare uttalanden om vilket underlag Konkurrensverket ska ha för att besluta om ett åläggande gjordes inte utöver att myndigheten ska ha behov av de begärda upplysningarna. I litteraturen har dock uttalats att Konkurrensverket, innan det utfärdar ett uppgiftsåläggande, måste ha indicier som föranleder verket att i skälig utsträckning misstänka att en överträdelse skett. Det innebär dock inte att verket i detta sammanhang behöver ange dessa indicier. (Se Carlsson m.fl., Konkurrenslagen [21 oktober 2025, Version 3A, JUNO] kommentaren till 5 kap. 1 §).

¹ Europaparlamentets och rådet direktiv (EU) 2019/1 av den 11 december 2018 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad

Bestämmelsen i artikel 8 i direktivet motsvarar EU-kommissionens befogenheter enligt artikel 18.3 i förordningen 1/2003². Patent- och marknadsdomstolen har i sitt beslut redogjort för relevant rättspraxis från EU-domstolen beträffande tillämpningen av sistnämnda artikel. Därutöver finns anledning att särskilt framhålla att EU-domstolen genomgående har ställt stränga krav på att kommissionen i sin motivering ska ange syftet med begäran och föremålet för utredningen, men att det inte förutsätts att kommissionen redogör för samtliga indicier så länge misstanken är tillräckligt beskriven. Ju mer extensivt och detaljerat ett åläggande är, desto större krav ställs på motiveringen och redogörelsen för den förmodade överträdelsen (se EU-domstolens dom den 10 mars 2016, C-247/14 P, HeidelbergCement mot kommissionen, p. 27, 28, 33 och 39 samt A. Geulette och M. Scholz, kommentaren till artikel 18 i Dekeyser m.fl., *Regulation 1/2003 and EU Antitrust Enforcement* [2023], s. 434 och där redovisad rättspraxis). Det kan många gånger vara lämpligt att besluta om ålägganden stegvis utifrån vad som framkommer i utredningen. På så sätt kan konkurrensmyndigheten inom ramen för samma ärende senare besluta ett nytt och noggrannare motiverat åläggande avseende mer detaljerade uppgifter.

Vad beträffar frågan om vilket underlag Konkurrensverket måste ha tillgång till finns det inte stöd vare sig i lagtexten, förarbetena eller direktivet för att något bestämt beviskrav eller viss misstankegrad ska tillämpas. Av kraven på att myndigheten ska ha behov av upplysningar samt att åläggandet ska vara skäligt och proportionerligt måste emellertid följa att myndigheten har kännedom om faktiska omständigheter som ger stöd för den förmodade överträdelsen. Därigenom ges mottagaren av åläggandet skydd mot godtyckliga ingripanden från det allmänna (jfr generaladvokatens förslag till avgörande den 15 oktober 2015 i HeidelbergCement mot kommissionen p. 24).

Patent- och marknadsöverdomstolens bedömning

Av motiveringen till Konkurrensverkets åläggande samt vad myndigheten har framfört i ärendet har framkommit att myndigheten har kännedom om att ICA-bolagen tillsammans med sina handlare har ett samarbetssystem inom vilket de samverkar

² Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget

kring olika konkurrensparametrar, däribland prissättning som är i fokus för åläggandet. Enligt Patent- och marknadsöverdomstolens bedömning framgår därav att verket har uppgifter om faktiska omständigheter som i sig motiverar ett behov av att inhämta upplysningar. Vad ICA-bolagen har anfört i denna del föranleder inte något undanröjande eller upphävande av åläggandet i dess helhet.

Huvudfrågan är därmed om motiveringen till Konkurrensverkets beslut ger tillräckligt stöd för att myndigheten har behov av upplysningar i samtliga delar och om åläggandet kan bedömas vara proportionerligt.

På ett övergripande plan kan konstateras att Konkurrensverkets åläggande är mycket omfattande, även med beaktande av de begränsningar i tiden som Patent- och marknadsdomstolen beslutat om i några punkter. Det rör sig om ett stort antal frågor och i vissa avseenden även handlingar som ska ges in. Frågorna följer visserligen alla på samma tema om ICA:s prissättning men avser vitt skilda förhållanden och ger intryck av att Konkurrensverket avser att kartlägga den fullständiga prissättningsstrategin för alla ICA-butiker. Samtidigt är redogörelsen för de förhållanden som är föremål för utredningen mycket kortfattad och ger knappt något underlag för domstolen att faktiskt överpröva behovet och med utgångspunkt i detta bedöma om åläggandet kan anses proportionerligt. Detta gäller även om Konkurrensverket, med en kort förklaring, beslutat att utvidga utredningen den 27 maj 2025 och formuleringen av frågorna i åläggandet i viss begränsad utsträckning kan belysa vad behovet av upplysningarna grundar sig på (jfr generaladvokatens förslag till avgörande i HeidelbergCement p. 40–45).

Patent- och marknadsöverdomstolen anser att motiveringen av beslutet inte ger stöd för att Konkurrensverket har behov av mer detaljerade upplysningar än allmänna förklaringar av ICA-bolagens prisstrategier, hur omfattande användningen av det ifrågasatta prisstödet är samt hur det fungerar. När det gäller de enskilda punkterna i åläggandet leder detta till följande slutsatser.

Beträffande punkterna 1–10 i Konkurrensverkets åläggande instämmer Patent- och marknadsöverdomstolen i Patent- och marknadsdomstolens bedömning av att det finns

ett behov av de uppgifter som efterfrågas. Vad avser punkterna 11–19 bedömer Patent- och marknadsöverdomstolen att motiveringen inte är tillräckligt utvecklad för att domstolen ska kunna bedöma behovet av de detaljerade upplysningar och handlingar som begärts.

ICA-bolagen har invänt att åläggandet är onödigt betungande för bolagen men har inte närmare utvecklat detta i förhållande till någon av de enskilda punkterna. Patent- och marknadsöverdomstolen bedömer att det inte kan anses onödigt betungande för bolagen att fullgöra åläggandet till den del upplysningarna och handlingarna har bedömts behövliga.

Av det anförda följer att ICA-bolagens överklagande ska bifallas delvis och punkterna 11–19 i Konkurrensverkets åläggande upphävas samt att Konkurrensverkets överklagande, som avser punkten 13, därmed ska avslås. Åläggandet i punkten 1 bör utformas på det sätt som framgår av Patent- och marknadsöverdomstolens beslut. Därutöver föreligger särskilda skäl att bestämma en ny tid att efterkomma åläggandet. Tiden kan lämpligen bestämmas till fyra veckor från domstolens beslut.

Ersättning av allmänna medel

Ersättningen i Patent- och marknadsdomstolen

Patent- och marknadsdomstolen tillerkände ICA-bolagen ersättning av allmänna medel med stöd av 8 kap. 15 § första stycket konkurrenslagen och 31 kap. 2 och 10 §§ rättegångsbalken. Patent- och marknadsöverdomstolen konstaterar emellertid att det av ordalydelsen i 31 kap. 10 § rättegångsbalken framgår att bestämmelsen endast gäller i högre rätt och att den således inte är tillämplig vid Patent- och marknadsdomstolen som första domstolsinstans. Ersättning för kostnaderna där kan alltså endast beviljas enligt 2 §.

Enligt 31 kap. 2 § första stycket rättegångsbalken kan, om den tilltalade frikänns i ett mål där åklagaren för talan eller om ett åtal som väckts av åklagaren avvisas eller

avskrivs, rätten besluta att den tilltalade ska få ersättning av allmänna medel för sina kostnader för bl.a. försvarare och bevisning i rättegången, under förutsättning att kostnaderna skäligen varit motiverade för att den tilltalade skulle kunna ta tillvara sin rätt. Vad som ska avses med ett frikännande när bestämmelserna ska ges motsvarande tillämpning i ett ärende om åläggande enligt 5 kap. 1 § konkurrenslagen har inte närmare belysts i förarbetena eller praxis.

Patent- och marknadsöverdomstolen gör följande bedömning.

Eftersom det överklagade beslutet inte har upphävts i sin helhet, kan ICA-bolagen inte anses ha fått framgång med sin talan på det sätt som bestämmelserna måste tillämpas i förevarande fall. Av detta följer att bolagen inte kan tillerkännas ytterligare ersättning på grund av utgången i Patent- och marknadsöverdomstolen. Med hänsyn till förbudet mot *reformatio in pejus* kan Patent- och marknadsöverdomstolen inte heller ändra Patent- och marknadsdomstolens beslut till bolagens nackdel utan yrkande från en klagoberättigad part (27 § lagen [1996:242] om domstolsärenden). Därmed ska Patent- och marknadsdomstolens beslut inte ändras i denna del.

Ersättningen i Patent- och marknadsöverdomstolen

Patent- och marknadsöverdomstolen har delvis bifallit överklagandet. Eftersom beslutet inte kan anses som fällande i den mening som avses i 31 kap. 10 § rättegångsbalken har ICA-bolagen rätt till ersättning av allmänna medel för sina rättegångskostnader här. Ersättning lämnas endast till den del kostnaderna varit skäligen påkallade för att ta tillvara partens rätt. Vid yrkande om ersättning av allmänna medel ställs i regel krav på tydlig redovisning av nedlagt arbete och tidsåtgång.

ICA-bolagen har gemensamt yrkat ersättning med 510 000 kr i Patent- och marknadsöverdomstolen. Konkurrensverket har anfört att beloppen inte är skäligen.

Även om utgången i ärendet har haft en stor betydelse för ICA-bolagen, framstår kostnaden som väl tilltagen i förhållande till ärendets omfattning och karaktär. ICA-

bolagen har i sin kostnadsräkning övergripande angett vilka åtgärder som vidtagits men inte redovisat någon tidsåtgång, vare sig sammanlagt eller för respektive arbetsmoment. Bolagen har inte heller angett någon timkostnad för arbetet eller hur det varit fördelat mellan de tre ombuden. Någon närmare bedömning av vad som får anses skälig ersättning låter sig således inte göras utifrån kostnadsräkningen.

ICA-bolagens skrifter innehåller också till stor del upprepningar av vad som tidigare framförts i skriftväxlingen. Bolagen har dessutom lagt tyngdpunkten på frågor som inte legat till grund för domstolens avgörande. I sammanhanget bör även tas i beaktande att saken handlagts som ett domstolsärende varvid domstolarna bär ett betydande officialprövningsansvar. Vid en sammantagen bedömning anser Patent- och marknadsöverdomstolen att skälig ersättning inte kan uppgå till mer än 150 000 kr.

Överklagande

Enligt Patent- och marknadsöverdomstolen innehåller ärendet, framför allt när det gäller ersättning av allmänna medel, frågor där det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att ett överklagande prövas av Högsta domstolen. Beslutet får därför överklagas. (1 kap. 3 § tredje stycket lagen [2016:188] om patent- och marknadsdomstolar)

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga A

Överklagande senast 2026-03-09

Christian Blom

Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Patent- och marknadsöverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller rese-förbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Patent- och marknadsöverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövnings-tillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress, e-postadress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se